UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rev: Et Eximii Patris P. Francisci Aloysii Kamperger E Societate Jesu Ss: Theologiæ Doctoris ejusdémque olim in Carolo-Ferdinandæa Universitate Pragensi Professoris Publici & Ordinarij Dein ...

Kamperger, Franz Alois

Eystadii, 1705

Articulus III. An Angeli componantur ex partibus integrantibus?

urn:nbn:de:hbz:466:1-84291

Visual Library

Metaphysici. *Ad 1. Confirmat. Neg. altera pars Min.* Substantia enim, prout constituit unum ex primis Generibus & Prædicamentis, præcisè dicit ens per se, sive hoc jam sit compositum sive simplex. Boëtius non vult aliud, quàm materiam & formam, non poni in prædicamento substantiæ tanquam species substantiæ ut sic, nec de illis agere Philosophum, cum agit de prædicamento substantiæ, sed esse principia & partes compositi substantialis, quod ponitur in prædicamento substantiæ, ut species illius, quamvis non solùm. *Ad 2. Confirmat. Respond.* Angelus & lapis sunt sub eodem genere substantiæ logicè, quatenus conveniunt in prædicato abstracto, & communi entis per se, conced. sunt sub eodem genere substantiæ physicè, id est habent modum essendi substantialem physicè similem, neg: ergo Angelus debet eodem modo participare principia substantiæ, logica, quæ sunt ens per se conc. principia physica, quæ sunt materia & forma, nego. Adde ex dictis, formam & materiam non esse principia substantiæ ut sic, sed substantiæ compositæ, quæ per modum speciei ponitur in prædicamento substantiæ.

V. Si esset aliqua implicantia in materia spirituali, esset hæc, quia impediret intellectualitatem Angeli, ut in Probat. 12. dictum est: atqui non impediret: sola enim materia corporea, & habens conditiones corporeas impedit intellectualitatem; illa autem materia non esset hujusmodi; ergo non repugnat Angelos componi ex spirituali materia. *Confir*: 1. Potentia & actus sunt in eodem genere; atqui in genere spirituali datur actus sive forma, ergo & debet dari spiritualis materia. 2. Formæ aliæ dantur corporeæ, aliæ incorporeæ, ergo & materiæ. 3. Omnis potentia ordinatur ad actum, & est incompleta, ergo etiam omnis actus ordinatur ad aliquam potentiam, & est incompletus; ergo sicut datur actus, seu forma spiritualis, sic etiam dabitur materia. 4. Substantia simplex non est ex aliqua causa, sed statim est ens & unum, juxta Philosophum Meta: 8. ergo si Angelus esset simplex, esset sine causa, ergo datur materia, eáque spiritualis, ex qua componatur. 5. Argumentum suprà adductum in probat: 1. partis, numero 12. probat nec hominem constare materiâ, & animam hominis non posse cognoscere universalia, imò nihil posse cognoscere, uti consideranti patebit, ergo nihil probat. R. 1. *Neg. Maj.* Multæ enim præterea implicantiæ adductæ sunt suprà. R. 2. *permissâ Maj: Neg: Min:* argumenti, *& Maj: probat*: Ratio est: Quia omnis materia sive corporea, sive incorporea, recipit formas secundùm esse physicum, & particulariter; ergo sicut ex hac ratione materia corporea impediret intellectualitatem Angeli (ut constat ex dictis in illa prob: 12.) ità non minùs incorporeæ. *Ad 1. Confir*: R. axiomatis sensum non esse, quòd talis debeat dari potentia, qualis datur actus, aliàs cùm detur actus à se completus, & per se subsistens, nimirum DEUS, deberet etiam dari materia à se, completa, & per se subsistens; sed est sensus, quòd potentia, quæ ordinatur per se & primò ad aliquem actum, debeat esse in eodem genere cum actu, ut v.g. potentia, quæ per se, & primò ordinatur ad formam substantialem, debet esse substantialis &c. vel certè est sensus: quòd in quocunque genere datur potentia, etiam detur actus, licèt non viciſſim. *Ad 2. Confir.* Disparitas est: quia neque formæ corporeæ, neque incorporeæ important implicantiam; sicut importat materia incorporea, ut ostensum est. *Ad 3.* Omnis potentia receptiva ordinatur ad aliquem actum, & est incompleta Conc: omnis simpliciter, etiam activa Neg. patet in Omnipotentia DEI, quæ est ens completissimum & absolutissimum, ut Quæst. 13. De DEO Uno art. 2. dictum est. Ergo etiam omnis actus informativus, est incompletus, & ordinatur ad potentiam Conc. omnis actus simpliciter Neg: aliàs & DEUS esset incompletus. *Ad 4.* Substantia simplex non est ex alia causa, materiali & formali Conc; efficiente Neg: *Similiter Distinguo: 1. Consequ: & Neg: ultimam Conseq. Ad 5. Confir: Neg: Assumpt.* Disparitas est, quia homo non constat materiâ, secundùm quod est intellectualis, sed in quantum sensitivus: unde etiam formas, seu species rerum, quas intelligit, non recipit per modum materiæ, sed immaterialiter, seu abstractè à materia: Angelus autem, cùm sit purè intellectualis, si constaret materiâ, constaret materiâ, secundùm quod est intellectualis, ideóque formas rerum intelligibiles, quas ut intellectualis recipit, reciperet per modum recipientis materiæ, & consequenter per illas non posset universaliter, imò nullo modo, intelligere, ut ibi monstratum est. Unde hinc potiùs roborantur dicta nostra ibidem: quia enim homo est ex parte intellectualis, ex ea quoque parte est immaterialis, nimirum secundùm animam, ergo etiam Angelum, qui est purè intellectualis, oportet esse purè ac penitùs immaterialem.

Artic. III. *An Angeli componantur ex partibus integrantibus?*

Resp. Nec componi, nec posse sic componi. Prob: prima Pars. Quia anima rationalis non componitur integraliter, ut suppono ex Quæst: de anima; ergo nec Angelus: perfectio enim, quæ convenit inferiori in eodem ordine, non est neganda superiori, cùm

cùm nihil obstat aliunde; 2. Quia partes integrantes nec sunt *Angelo* utiles, nec necessariæ ad esse, vel operari, ut suprà de materia dictum est; si enim anima rationalis, quæ est substantia spiritualis imperfectior, habet esse & operari independens à partibus sui integrantibus, cur non Angelus, species perfectior? 3. Quia possibilis est substantia creata spiritualis, completa, carens non tantùm partibus essentialibus, sed etiam integrantibus, constituítque novum gradum entis, ergo datur defacto in universo, juxta dicta Q. 1. art: 2. Si autem datur, tales necessariò sunt Angeli: soli enim Angeli sunt substantiæ inferiores DEO, superiores homine, hoc autem haberet illa substantia, de qua dictum est: esset enim inferior DEO, quippe creata; & simul superior homine, quia spiritualis completa, simplex essentialiter & integraliter, ergo. 4. Defacto datur in ordine rerum corporearum duplex substantia, integraliter composita: alia completa ut lapis, alia incompleta, ut materia. ergo similiter, cùm defacto in ordine rerum incorporearum detur substantia incompleta integraliter simplex, nimirum anima humana, verisimiliter dabitur etiam completa, nimirum Angelus. 5. Ex eo, quòd substantia aliqua intelligat objecta immaterialia, rectè infertur, habere ipsam operationem aliquam penitus immaterialem, & consequenter ipsam esse immaterialem, ergo etiam ex eo, quòd aliqua substantia attingat objectum indivisibile integraliter, rectè infertur habere ipsam operationem aliquam integraliter indivisibilem; & per consequens illam esse similiter indivisibilem, atqui *Angelus* attingit, ergo. 6. Omnis modus operandi animæ rationalis, non repugnans Angelo, reperitur in *Angelo*, ut intellectio, volitio, latio; ergo etiam omnis modus essendi, atqui in anima reperitur modus essendi indivisibiliter, & sine partibus integralibus, neque repugnat Angelo, ergo reperietur idem modus essendi in Angelo. 7. Quia aliàs sequeretur, Angelum esse materialem & corporeum: quia, ut inquit Julius Firmicus lib: de error: profan: c. 5. *Quod potest dividi, corpus est.* Imò Augustin: vel quisquis Author est libror: de Incarnat: lib. 1. c. 11. ait *Divisionem de incorporea natura vel leviter suspicari, non solùm extremæ impietatis esse, sed etiam ultimæ insipientiæ, nec omninò vel intelligentiam consequi, ut incorporeæ naturæ substantialis divisio possit intelligi.* & ibidem lib. 2. inquit: *partem & partem in incorporeis* (naturis) *admitti tantùm ab illis, qui naturam substantiæ incorporeæ & indivisibilis ignorant, eò quòd impossibile sit de incorporeis divisionem fieri.* Et ratio est: quia corpus dicitur substantia habens trinam divisionem, longitudinis, latitudinis, profunditatis, atqui talis esset Angelus, si haberet partes integrantes: illæ enim partes essent quoad locum extensæ, ut supponitur, hoc enim intelligitur nomine partium integrantium; non essent autem solùm extensæ versùs unam partem, sed versùs omnem, scilicet in longum, latum, profundum, ut per se patet; quia aliàs Angelus esset mera longitudo, vel mera latitudo, ergo &c. *Confir*: esse quantum, est exigere partes sui extra partes cum certo termino, sive, est exigere partes extensas ad certum spatium loci, ità, ut una pars sit in una, altera in altera parte loci; atqui partes integrantes sunt partes sic extensæ; sique darentur in Angelo, non haberent se respectu *Angeli* per accidens, sed exigerentur à natura *Angelica*, & ab intrinseco, ergo *Angelus* esset quantus, & consequenter corporeus. 8. Quia sic Angelus non esset intellectualis: quia, vel quælibet pars Angeli integralis esset se solà & seorsim ab alijs intellectiva, vel non esset. Non primum, quia sic quævis pars determinata Angeli esset superflua saltem secundùm quid; quâlibet enim assignabili daretur alia minor se solà sufficienter intellectiva, & insuper nulla illarum esset perfectiva & completiva partium aliarum, siquidem quælibet operari posset, & consequenter esse absque altera. Non etiam secundum: Quia de essentia *Angeli* est esse intellectivum: ergo si nulla pars est intellectiva, nisi ut sumpta cum alijs, jam illæ partes non erunt integrales, ut supponitur, sed essentiales, quandoquidem aliquâ, vel aliquibus illarum ablatis auffertur intellectivum, quod est essentia Angeli. Idem argumentum applicari potest volitioni Angeli; vel enim singulæ partes Angeli sunt seorsim liberè volitivæ, vel tantùm omnes simul. Si primum, ergo volente unâ, poterit alterâ nolle; si secundum, ergo quâlibet ablatâ perit essentiale prædicatum Angeli: *esse liberum volitivum*, & ita partes illæ non sunt integrales Angeli, ut dicis, sed essentiales. 9. Si Angelus componitur integraliter, vel intelligit intellectione indivisibili, vel divisibili? Non iterum primum: quia modus operandi nequit esse perfectior modo essendi, ut Quæst. 5. de Deo Uno art. 3. probatum est, ergo Angelus divisibilis non potest operari & intelligere indivisibiliter. Non secundum: tum, quia universim repugnat intellectio divisibilis, quandoquidem (ut probabitur alibi) per hoc differt intellectus à sensu, quòd intellectus cognoscat objectum indivisibiliter, id est totum objectum, & quamvis objecti partem eâdem cognitione simplici & indivisibili, sensus verò cognoscat divisibiliter, id est totum objectum totâ cognitione, & partem objecti parte cognitionis: tum, quia saltem intellectio Angeli de objecto indivisibili non potest esse integraliter divisibilis, quia iterum vel quælibet pars seorsim repræsenta-

ret objectum, vel non nisi omnes sumptæ simul; si quævis pars, ergo cùm illa intellectio sit nihilominus divisibilis, aliæ partes erunt essentialiter superfluæ, si non nisi omnes, ergo eæ partes non sunt integrales, ut supponitur, sed essentiales, quia aliquâ, vel aliquibus illarum ablatis non repræsentabit illa intellectio suum objectum, quod est essentia intellectionis, *Neque dicas*: Angelum quædam cogniturum cognitione indivisibili, nimirum indivisibilia: quædam divisibili, nempe divisibilia: nam *contra est*: quia cùm omnis modus naturalis operandi, sequatur modum essendi, sequitur Angelum integraliter divisibilem, vel nullam omninò posse habere indivisibilem intellectionem, sed cogniturum omnia, quæ cognoscit, cognitione divisibili, & consequenter cogniturum objecta indivisibilia cognitiõe divisibili, quod implicat ex dictis; vel nullo modo cogniturum indivisibilia, quod est contra rationem intellectûs, hic enim, cùm objectum attingat sub ratione entis, & veri, debet posse attingere omnia entia, & vera.

Probatur 2. pars ex dictis. Quia sequeretur Angelum defacto esse perfectiorem animâ rationali, & non esse. Esse, ut ab omnibus supponitur: non esse, quia haberet modum essendi, & consequenter operandi, magis compositum, quàm anima. 2. Quia partes integrantes essent, & non essent connaturale complementum Angeli: essent, quia hoc est de ratione partis integrantis, ut sit complementum integrale totius, & aliarum compartium: non essent, quia essent per se superfluæ ex dictis, quod repugnat complemento connaturali. 3. Sequeretur universum esse in omni gradu entium perfectum, & non esse; esse, ut supra probatum est Quæst. 1. art. 2. non esse, quia non contineret gradum substantiæ completæ integraliter incompositæ. 4. Modus naturalis operandi Angeli proportionaretur modo ejusdem essendi, & non proportionaretur; proportionaretur ex dictis Q. 5. de DEO Uno art. 3. non proportionaretur, quia modus operandi naturalis Angeli esset indivisibilis integraliter, modus verò essendi divisibilis. 5. Quia Angeli essent corporei, & non essent. Non essent ex probatis art. 1. hâc Quæst. essent, ex dictis immediatè in probatione primæ partis. 6. Quia essent intellectuales, & non essent, essent, ut supponitur, & articulo sequenti probabitur: non essent ut in 8. probatione præcedentis partis conclus. ostensum est.

Sed contra 1. Angelus potest occupare locum divisibilem, ergo est divisibilis, & constat partibus. *Resp. retorquendo argumentum.* Angelus potest occupare locum indivisibilem, ergo est indivisibilis, & non constat partibus. *Resp. 2. Neg. Conseq.* Instantia est in DEO, & anima rationali. *Resp. 3. Disting. Anteced.* Potest occupare locum divisibilem divisibiliter, ita, ut pars Angeli sit in parte loci, & totus in toto; neg. indivisibiliter, ita, ut totus Angelus sit præsens toti loco, & totus quilibet parti loci; concedo, *& nego Consequent*: de quo aliàs.

II. Partes integrantes essent utiles Angelo ad extensionem, ergo non essent superfluæ, ut diximus. *Confirmat. 1.* Calor intensus ut 8. potentia visiva, visio ocularis, formæ materiales constant partibus integrantibus absque superfluitate, ergo à pari. 2. non repugnat intellectionem indivisibilem inhærere potentiæ divisibili, sicut anima rationalis indivisibilis afficit materiam divisibilem; ergo poterit intellectus Angeli esse divisibilis. 3. Anima bruti aliâ sui parte videt, aliâ non videt, ergo etiam substantia vel intellectus Angeli, poterit unâ sui parte intelligere, aliâ non intelligere, & sic nulla erit superflua. 4. Potest dici, quòd intellectus constans partibus poterit secundùm singulas suas partes tendere in totum objectum, sed non totaliter, hoc autem poterunt omnes ejus partes simul; ergo nulla superfluitas. *Resp. 1. Retorquendo.* Corpus & materia essent Angelo utiles ad corporeitatem & materialitatem, ergo non essent superfluæ. *Resp. 2. Neg. Anteced.* Substantiæ enim spirituales (ut patet in anima rationali) possunt extendi localiter, & quidem modo perfectiore absque omnibus partibus. *Resp. 3. Neg. Conseq.* Cùm enim ipsa extensio per partes sit Angelo superflua, etiam superfluæ erunt partes, utiles solùm ad extensionẽ: quod enim est utile tantùm ad inutile & superfluum, etiam ipsum est inutile & superfluum. *Ad 1. Confirmat. Neg. Conseq.* Disparitas est quia partes caloris ut 8. serviunt ad intensionem, partes potentiæ visivæ ad producendas & recipiendas partes visionis divisibilis, partes visionis materialis ad repræsentandas diversas partes objecti, denique partes formæ materialis substantialis ad informandas diversas partes materiæ. At verò partes Angeli neque serviunt ad intensionem, cùm substantiæ non intendantur, neque ad extensionem, vel aliud, ut dictum est. *Ad 2. Neg. Anteced.* Ratio est, quia partes talis potentiæ, vel essent essentialiter superfluæ, vel essent integrales, & non essent, ut supra ostensum est. *Ad 3. permisso Anteced.* Disparitas est 1. quia anima bruti aliunde potest, & fortè debet constare partibus, pendétque in videndo à subjecto divisibili, & varijs dispositionibus, quas, quia non quælibet pars formæ invenit in quavis parte subjecti, ideo secundùm unam sui partem videt, secundùm aliam non videt; intellectus autem Angeli, hoc ipso, quòd spiritualis est nec debet, nec potest constare partibus,

bus, neque dependere à subjecto divisibili variè disposito. 2. Quia anima bruti non ordinatur unicè ad videndum, sed ad alias insuper operationes, quare non opus est, ut omni sui parte videat: Potentia autem intellectiva unicè ordinatur ad intelligendum, quare si partes haberet, omni sui parte deberet intelligere. *Ad 4. Neg Anteced.* Cuilibet enim parti integranti insunt omnia prædicata essentialia rei, cùm ergo essentiale sit Angelo, non tantùm totum objectum, sed etiam totaliter cognoscere, idem debebit posse quælibet pars integrans. 2. Cognoscere objectum totum, sed non totaliter, vel significat non cognoscere objectum cum omni intensione & claritate, vel non cum omni extensione, sive cum omnibus prædicatis objecti. Non 1: quia partes integrantes, seu extensæ, nihil conferre possunt ad intensionem. Si secundum, redit difficultas: nam ea pars, quæ cognoscit unum prædicatum objecti, est rursum divisibilis, constátque partibus: aut ergo singulæ seorsim sufficiunt uni illi prædicato cognoscendo, aut non; si primum, redit essentialis superfluitas, si secundum, destruitur ratio partis integrantis.

III. Ex nullo capite repugnat cognitio divisibilis objecti indivisibilis, vel substantia divisibilis potens intelligere cognitione indivisibili; ergo indivisibilitas objecti non arguit cognitionem indivisibilem, nec cognitio indivisibilis essentiam Angeli indivisibilem. *Confirmat.* Licèt substantia divisibilis cognosceret cognitione indivisibili, non sequeretur cognitionem fore perfectiorem suo principio simpliciter, sed tantùm secundùm quid; sicut ipse actus, licèt ex genere suo perfectior potentiâ, elicitur tamen à potentia. 2. Quid si illæ partes separari possint, & non nisi in statu conjunctionis indivisibiles operationes exercere? Sicut enim quando anima agit aliquid extra corpus independenter à corpore, non sequitur, quòd agat supra modum suum essendi, sic nec ageret illa substantia, in casu separationis, eliciendo cognitionem indivisibilem. 3. Intellectio divisibilis objecti indivisibilis adhuc differret à sensatione; tum entitate, quia hæc est materialis, illa esset immaterialis; tum ex objecto, quia sensatio est cognitio objecti divisibilis, illa esset cognitio objecti indivisibilis. 4. Per intellectionem indivisibilem potest cognosci objectum divisibile, ergo etiam per divisibilem indivisibile. 5. Cognitio straminis non est straminea, neque cognoscens stramen est stramineus, ergo nec cognitio objecti indivisibilis vel ejus principium erit indivisibile. *Resp. Neg. Anteced.* Oppositum patet ex dictis pro prima parte conclusionis: si enim cognitio objecti indivisibilis esset divisibilis, illæ partes vel essent essentialiter superfluæ, vel non essent integrales contra hypotesim, sed essentiales. Si verò substantia divisibilis cognosceret cognitione indivisibili, sequeretur modum naturalem operandi esse perfectiorem modo essendi sui principij, quod esse non potest. *Hinc ad 1. Confirmat. Resp. 1. Retorquendo argumentum*: licèt substantia materialis & corporea cognosceret cognitione immateriali, & incorporeâ, non sequeretur cognitionem fore simpliciter perfectiorem suo principio, sed tantùm secundùm quid; ergo &c. *Resp. 2. Permittendo assumptum negando* tamen, posse effectum esse perfectiorem suâ causâ principali, etiam secundùm quid, aliàs substantia corporea vel naturalis posset producere accidentia spiritualia, vel supernaturalia, quia & hæc non essent perfectiora suo principio simpliciter, sed tantùm secundùm quid. Ratio ulterior est, quia omnis perfectio effectûs debet contineri vel eodem, vel perfectiore modo in sua causa principali, adeóque nullo modo potest esse effectus perfectior ipsâ; unde sicut ob hanc ipsam causam substantia naturalis non potest producere v. g. accidentia supernaturalia; quia scilicet nec formaliter, nec eminenter continent perfectionem supernaturalitatis, ita substantia divisibilis non poterit producere cognitionem indivisibilem, quia nullatenus continet perfectionem indivisibilitatis. Ad illud de potentia & actu dico, potentiam non esse principium & causam principalem actûs, sed tantùm instrumentalem, quam fateor secundùm quid esse imperfectiorem suo effectu, cùm non debeat continere perfectiones sui effectûs. *Ad 2. Resp.* Aut illas partes in statu separationis adhuc manere divisibiles, aut non; si primum, manent eædē difficultates, quæ erant in statu conjunctionis, si secundùm, ergo Angelus ille integraliter & extensivè divisibilis componeretur ex indivisibilibus, quod est impossibile, ut interea suppono ex physica. Ad instantiam de anima disparitas est, quia anima per separationem à corpore hoc ipso acquirit modum essendi independentem à corpore, adeóque & proportionem ad operationes independentes à corpore; at verò illæ partes etiam separatæ retinent modum essendi compositum & divisibilem, & ita nondum modus ipsarum operandi posset esse simplex & indivisibilis. *Ad 3. Neg. Anteced.* Hoc ipso enim, quòd intellectio esset divisibilis, esset materialis, & consequenter objecti divisibilis. Cujus ratio dabitur alibi. *Ad 4. Neg. Conseq.* Disparitas est: quia cognitio divisibilis objecti indivisibilis, aut constaret partibus essentialiter superfluis, aut partes, quæ ponuntur integrales, essent essentiales, ut supra dictum est. Horum nihil sequitur in cognitione indivisibili objecti divisibilis. *Ex quo patet ad 5.* IV.

IV. Unio in homine est spiritualis, & tamen est divisibilis integraliter, si enim esset indivisibilis, sequeretur, quòd quoties homo nutritur, vel amittit partem materiæ, toties amittat totam unionem, quod dici non potest: tum, quia aliàs per nutritionem mutaretur essentialiter compositum, cùm unio sit de essentia compositi, quod tamen nemo dicet; tum, quia si unio deperditur per nutritionem, sequitur illam procedere ab anima non unita, quod falsum est; ergo non implicat substantiæ spiritualis constans partibus integrantibus. Idem est de ubicatione Angeli in loco divisibili. *Confir.* quando video longum terræ spatium, non tantùm visio externa, sed etiam interna, quæ est spiritualis, habet partes integrantes, quod inde probatur: quia partes remotiores non ita clarè videntur, ergo non est eadem visio indivisibilis de utroque; si enim esset eadem, quomodo esset magis & minùs clara, intensa &c. 2. Gratia habitualis constat partibus integrantibus intensivis; ergo rei spirituali non repugnant partes integrantes. Et certè intensio & extensio qualitatum tantùm differunt in ordine ad subjectum, gradus enim, qui eidem subjecto indivisibili, vel eidem parti subjecti uniti, dicuntur intensi, si uniantur diversis partibus subjecti, dicuntur extensi. 3. Potest DEUS creare gratiam habitualem spiritualem, eámque uniri subjecto materiali cum correspondentia partium ad partes, ergo. ℟. 1. *Neg.* Unionem hominis esse spiritualem, dependet enim in fieri, & conservari à materia. Ubicatio *A*ngeli spiritualis est, non tamen constat partibus integrantibus, sed indivisibilis reddit Angelum præsentem loco divisibili, ut Quæst. 8. art. 1. &c. dicetur. ℟. 2. *Permittendo* unionem in homine esse spiritualem, negando tamen eam habere partes integrantes. Unde fateor hominem quoties nutritur, aut perdit partem materiæ, toties amittere unionem, & consequenter nutritionem esse mutationem essentialem, sive substantialem, loquendo physicè, non tamen moraliter; sicut in sententia identificantium actionem eductivam, & unionem formæ, mutatio actionis conservativæ formæ, est mutatio essentialis compositi loquendo physicè, in quo nihil est absurdum. Dici etiam potest, in homine non esse unicam unionem indivisibilem, sed tot, quot sunt minima unibilia, & consequenter, dum per nutritionem perditur pars materiæ, non perdi unionem omnem priùs habitam, sed tot uniones, quot illa pars materiæ constabat unionibus. Illæ autem uniones correspondentes singulis unibilibus, non sunt partiales uniones, integrantes unicam totalem, sed sunt plures totales in suo genere. *A*ut denique dici potest, unionem hominis esse naturæ conditionatæ, & si quidem pars materiæ sit continuata cum alijs partibus, unire etiam illam animæ hominis; non unire, si non sit continua; ac proinde quando in nutritione acquiritur nova, vel perditur antiqua pars materiæ, non perdi antiquam, vel acquiri novam unionem essentialem, sed per eandem indivisibilem, quasi extensam, vel contractam, uniri animam modò pluribus, modò paucioribus partibus materiæ, ad eum ferè modum, quo de ipsa hominis anima in præsenti casu discurrunt adversarij. Neque displicere cuiquam debet vis hujusmodi conditionata uniendi, cùm in multis alijs materijs entia talia conditionata passim admittantur. Sic habitus juxta plerosque RR. inclinat per modum ponderis, si adsit, non inclinat, si non adsit objecti cognitio; & gratia habitualis, non facit justum & amicum DEO, si adsit peccatum mortale &c. ℟. 3. *Neg: Confir. A*liter enim quandoque discurrendum est de substantia, aliter de accidente, vel modo substantiæ; aliter de spiritu & corpore, aliter de aliquo pertinente ad spiritum & corpus. Sic licèt verum sit, unionem vel ubicationem spiritualem non esse intellectivam, vel punctum terminativum corporis esse indivisibile, non tamen verum est, substantiam spiritualem non esse intellectivam, vel aliquod corpus esse indivisibile. Similiter hîc, licèt verum sit unionem, vel ubicationem spiritualem constare partibus integrantibus, non sequitur tamen hoc verum esse de substantia spirituali. Disparitas autè est 1. quia omnis substantia spiritualis est, necessariò intellectualis, ut infrà patebit, non esset autem, nisi esset indivisibilis, quia non posset elicere cognitionem indivisibilem, cùm modus naturalis operandi sequatur modũ essendi, & consequenter non posset cognoscere objecta indivisibilia, juxta probata superiùs, adeóque non esset cognoscitiva omnis entis & veri, quod est contra rationem intellectûs: unio autem spiritualis non est intellectiva, neque advenit animæ rationali in quantum intellectivæ, ideóque potest esse divisibilis. 2. Quia si substantia intellectiva esset divisibilis integraliter, sequeretur eam esse quantam & corpoream, quia extensio & impenetratio partium suarum, esset ab intrinseco, quod est proprium corporum, & quantorum: Unio verò & ubicatio, licèt haberent partes extensas, & impenetrabiles, non ideò sequeretur, eas esse quantas & corporeas, quia partium illarum extensio & impenetratio non oriretur ab intrinseco, sed præcisè ab extensione & impenetratione partium corporis & loci, quibus partes unionis & ubicationis essentialiter affiguntur. Unde, si partes corporis & loci se penetrarent, sive naturaliter, sive supernaturaliter, statim etiam penetrarentur partes unionis & ubicationis

nis. *Ad 1. Confir: Neg. Ant: Argumenti & Conf: probationis*, nihil enim obstat, quò minùs eadem cognitio indivisibilis respectu unius objecti sit magis clara, quàm respectu alterius, respectu unius objecti intuitiva, respectu alterius abstractiva. Sic cognitio, quâ seipsum comprehensivè cognoscit Angelus, est intuitiva respectu essentiæ Angelicæ, abstractiva respectu effectuũ possibilium ab Angelo producibilium. Item cognitio intuitiva visionis beatificæ multò clariùs repræsentat visionem, quàm ejus objectum, DEUM: unde etiam docetur non fore beatificam. *Ad 2.* ℟. 1. dubium esse, utrùm accidentia spiritualia intendantur per additionem graduum, de quo aliàs. ℟. 2. *permisso Ant: Dist: Conf:* non repugnant rei spirituali partes integrantes, rei spirituali substantiali, Neg: accidentali, subdistinguo: non repugnant rei spirituali accidentali partes integrantes extensivæ, Neg: intensivæ Con. disparitas est; quia partes intensivæ gratiæ non sunt superfluæ, cùm valeant ad communicandum magis effectum subjecto, partes autem extensivæ essent superfluæ, quia cùm gratia ordinetur ad informandam substantiam spiritualem indivisibilem, non possent illi tribuere majorem vel minorem effectum formalem. Adde, extensionem qualitatum provenire à subjecto quanto, aut saltem termino, cui commensurantur, quale subiectum, non est subjectum gratiæ habitualis, quod necessariò est spirituale. Neque verum est, intensionem & extensionem non differre nisi per ordinem ad easdem, vel diversas partes subjecti, tum quia intensio, si fit per additionem graduum, fieri debet per additionem graduum heterogeneorum, non item extensio, ut suppono ex Physicis: tum quia intensio qualitatum non dicit ordinem ad subjectum, vel terminum quantum, sic verò propriè dicta extensio. *Ex quo patet ad 3. Neg.* enim *assumpt:* tum, quia probabilius est gratiam non posse uniri, nisi subjecto spirituali: tum, quia ob rationes dictas antea, gratia habitualis non habet partes extensas. Unde, si uniretur subjecto materiali, non extenderetur per correspondentiam partium suarum ad partes subjecti, sed eo modo, quo anima extenditur in corpore essendo tota in toto, & tota in singulis partibus.

Artic. IV. An Angeli sint substantiæ intellectuales?

Resp. Esse. Prob: 1. authoritate tum scripturæ, quæ Angelis tribuit intellectualitatem, & operationes intellectûs, ut Qu: 1. art: 1. dictum est: tum Philosophorum, qui propterea substantias illas, quas nos vocamus Angelos, vocabant Intelligentias. *Prob:* 2. ratione à posteriori: multa enim quæ præstant Angeli, fieri non possunt absque intellectu; adsunt enim advocati à Magis, percipiunt, & exequuntur eorum imperia, cognoscunt hominum sensa signo aliquo exteriore indicata, unde etiam cum ijs loquuntur, & percipiunt loquentes: non cognoscunt autem per cognitionem sensuum & phantasiæ, ut bruta, cùm sint incorporei, ut dictum est; ergo per cognitionem intellectualem. Præterea tentant per occultas mentis suggestiones, timent, & refugiunt amuleta sacra, exorcismos spirituales &c. Idem *probatur* ex motu Cœli: hic enim non provenit ab intrinseco, ut suprà dictum est, sed à motore extrinseco, qui quidem motor est vivens, ut omnes admittunt, non est autem vivens sensitivum & vegetativum, cùm sit perpetuus & incorruptibilis, sicut motus ipse est perpetuus & indefectibilis; ergo est vivens intellectuale. Cùm ergo motores cœlorum sint Angeli, ut Q: 1. art: 2. dictum est, relinquitur, Angelos esse substantias intellectuales. *Prob. 3.* quia anima rationalis est substantia intellectualis, ut suppono interim ex Animastica; ergo à fortiori Angelus, homine simpliciter superior & perfectior. *Prob: denique à priori:* implicat substantia immaterialis non intellectiva, atqui Angeli sunt substantiæ immateriales, ut dictum est; ergo intellectivæ. *Maj: Prob:* 1. dantur defacto omnes gradus rerum possibiles juxta dicta Q: 1. art: 2. sed defacto non datur substantia immaterialis non intellectiva, ut omnes admittunt, patétque ex Lateran: sub Innocent: 3. quod triplicem solùm agnoscit differentiam creaturarum, unam penitus materialem, & nullatenus intellectivam, videlicet mundanam; unam purè immaterialem & purè intellectivam, seu Angelicam; unam ex parte immaterialem, & similiter ex parte intellectivam, nempe hominem; ergo substantia immaterialis non intellectiva non est possibilis. *Prob: 2. eadem Maj:* immaterialitas est ratio, cur cognoscens possit cognoscere, & juxta gradum immaterialitatis, est gradus cognitionis, ergo immaterialitas perfecta, sive carentia omnis materiæ erit ratio cognitionis perfectæ, sive intellectualis; ergo implicat substantia immaterialis non intellectiva. *Ant: patet inductione:* omnia enim, quæcunque cognoscunt, recedunt aliquomodo à materia, quod ipsum *probatur:* quia proprium materiæ est limitare & coarctare formam ad hoc numero compositum & facere, ut sit hoc tantùm, & non aliud; atqui quæcunque cognoscunt, præter id, quod sunt, fiunt quodammodo intentionaliter id, quod cognoscunt, ergo recedunt à materia. *Min: Prob:* fieri enim aliud, est recipere formam alterius, atqui omnia quæ cognoscunt, recipiunt in se formam objecti cog-